

עם של נסיכים

Category: ויקהל, פקודי, שמות

העולם כולו עסוק במשפחת המלוכה הבריטית, והדבר נותן לנו הזדמנות להביט על עובדת היות עם-ישראל בני מלכים. עלינו להפנים שבן מלך מתלבש, מדבר ומתנהג אחרת, ולאמץ את התוקף והגאווה השמורה למשפחת המלוכה היהודית.

זכויות של בני מלכים

השבוע העולם כולו התאחד. העיסוק בחיסונים נזנח, חבילת הסיוע של ממשלת ארצות הברית נשכחה לרגע וגם כמות החולים מקורונה לא הייתה בראש הכותרות כשאותם תפס נושא הרבה יותר חשוב: הריאיון של מייגן והארי. כמעט 50 מיליון איש צפו בראיון הזה ברחבי העולם, והתקשורת עוסקת בזה יומם ולילה.

הרבי תמיד חוזר ואומר בשם הבעש"ט שמכל דבר שיהודי רואה או שומע עליו ללמוד הוראה בעבודת ה'. ישנו כלל הלכתי מפורסם "כל ישראל בני מלכים הם", ולפי הכלל הזה כל יהודי נחשב בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכפי שנאמר על ישראל בתורה "בנים אתם לה' אלוקים" (דברים יד, א), והיות שאנו בנים של מלך מלכי המלכים אנחנו נחשבים לנסיכים.

ויש לזה גם השלכות הלכתיות. המשנה מספרת "מעשה ברבי יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלים, הלך ופסק להם מזונות, וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב, אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמר להם על מנת שאין לכם עליי אלא פת וקטניות בלבד" (בבא מציעא פג, א).

הבן שכר פועלים והבטיח להם ארוחת צהרים, אבל לא אמר להם מראש מהו התפריט. אביו אמר לו שהוא חייב לסכם מראש מה הוא הולך להאכיל אותם, אחרת יש להם את הזכות לתבוע סעודת מלכים, מדוע? כי בני ישראל נחשבים כבני מלכים.

כולנו מכירים את הפרשה הראשונה של שמע "ודברת בס בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" ^א יש לקרוא שמע בלילה לפני השינה ובבוקר לאחר הקימה.

שואלים חכמים, מתי מתחיל הבוקר ובעיקר עד מתי זה עדיין נחשב בוקר שאנו יכולים לקרוא קריאת שמע.

אומרת על כך המשנה (תחילת מסכת ברכות): "עד שלש שעות שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות". כלומר, ניתן לקרוא את 'שמע' עד רבע מהיום. אם למשל זריחת החמה היא בשעה שש

בבוקר ושקיעת החמה בשש בערב, הרי שסוף זמן קריאת שמע של שחרית הוא בשעה תשע בבוקר.

בכל לוח שנה יהודי יש מדור שנקרא "זמנים", וכמו שיש זמן מדויק להדלקת נרות שבת, וזמן יציאת השבת, כך ישנו זמן מדויק שעד אז אפשר לקרוא קריאת שמע של שחרית, והזמן הוא: "כשבני מלכים קמים". יהודי הוא בן מלך.

ישנו אדם שהוא חייב כסף לאנשים ואין לו מאיפה להחזיר, וביחד עם זה הוא הולך לבוש בבגד יקר מאוד שעולה כמה אלפי דולר, במצב כזה, התובעים באים לבית הדין ומבקשים שבית הדין יחרימו לו את המעיל היקר ויתנו לו בתמורה מעיל רגיל ואת המעיל היקר ימכרו ועם הכסף ישלמו את החוב.

בא רבי עקיבא ואומר "כל ישראל ראויים לאותה איצטלא" עקב היותם בני מלכים ולכן הבגד היקר בו הוא לבוש הוא הבגד הראוי לו באמת ולא ניתן לקחת את זה ממנו (בבא מציעה קיג, ב).

הלילה הזה כולנו מלכים

ישנו חג אחד בשנה שבו כולנו נוהגים כבני מלכים וזה חג הפסח הממשמש ובא. בפסח יהודי מסב לשולחן הסדר כמו מלך, אשתו היא המלכה והילדים הם הנסיכים.

המנהג הוא שמניחים את כל כלי הכסף והזהב שנמצאים בבית על השולחן, זכר לרכוש גדול שבני ישראל יצאו איתו ממצרים (לקו"ד ע' 268). זה שולחן מלכים!

בסדר אנחנו מקיימים את מצות אכילת מצה ושתיית ד' כוסות בהסיבה כדרך המלכים, והכול כדי להרגיש כבני חורין, ויתירה מזו ממלכת כהנים וגוי קדוש.

מה התובנה בלהיות בן מלך, מה עומד מאחורי זה?

בפרשת השבוע אנו קוראים על בניית המשכן וכיצד כל עם ישראל, הנשים אנשים ואפילו הטרם תרמו לבניין המשכן, ואז התורה מספרת על תרומה מאוד ייחודית.

בין הדברים שנשות ישראל תרמו למשכן, הם הביאו את המראות שלהם כתרומה למשכן. רש"י מספר כי "משה מאס בהם", ולא רצה לקבל אותם. הסיבה: "מפני שעשויים ליצר-הרע". כשאדם מסתכל במראה הוא חושב איך הוא נראה וכו', ומשה היה סבור שאין מקום במשכן למראות כאלו כמו שאכן ההלכה היא שאסור להתפלל מול מראה.

אבל הקב"ה אמר לו "קבל כי אלו חביבין על מן הכל". המראות הללו חביבים אצל הקב"ה יותר מכל התרומות שעם ישראל תרם. מדוע?

ממשיך רש"י ואומר: "שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים". בזכות אותם מראות הנשים הצליחו ללדת ילדים ² "כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים" וכו' (ויקהל לז, ח).

במצרים הגברים הופרדו מהנשים בכוונה תחילה כדי שלא יוכלו ללדת ילדים. את הגברים הוציאו לעבוד עבודת פרך בשדות והנשים נשארו בעיר. בנוסף לכך הגברים התייאשו ולא רצו ללדת ילדים וכי בשביל מה ללדת ילדים לעבודת פרך, כדי שיטביעו אותם ביאור!?

הנשים לעומת זאת, לא התייאשו והן האמינו שיום יבוא ועם ישראל יצא ממצרים, והן התעקשו להמשיך להביא ילדים לעולם למרות כל הקשיים. בזכות אותם נשים נולד דור חדש שאותו הקב"ה הוציא ממצרים, ולכן הקב"ה אמר "אלו חביבין עלי מן הכל".

כיצד מתאים להתנהג

מאיפה מגיע התוקף הזה? מסביר הרבי בשיחה: "יש אצל כל אחד ואחד מישראל בפנימיותו ענין המלוכה, והרי ענינו של מלך שהוא בעל הבית על הכל, ובוודאי שהוא בן חורין מכל העניינים, ואף אחד אינו בעל-הבית עליו כך שכל אחד מישראל אינו נתון תחת מרות והנהגת הטבע" (תורת מנחם חלק כז עמוד 490).

להיות בן מלך פירושו הוא להיות נעלה ונפרד מכל השאר. נסיך מתנהג אחרת, מדבר בשפה נעלית ומעודנת יותר, הנימוסים שלו אחרים, הוא לבוש בלבושים אחרים, ולא מתפעל מכך שכל העולם לובש ומתנהג אחרת. אדרבה, הוא יודע את מעלתו שרק הוא לובש כאלו לבושים חשובים, וכפי שרואים בבית המלוכה באנגליה שיש הוראות מדויקות איך לשבת ואיך לעמוד, איך לדבר ואיך לחייך ובוודאי איך לאכול.

היות שיהודי הוא בן מלך, לכן התורה נותנת לו שולחן-ערוך שלם כדי לדעת איך להתנהג מהרגע שהוא קם בבוקר ועד לרגע שהוא עולה על משכבו.

אבל מה שכל זה נותן לו הוא בעיקר התוקף של מלכות, שהוא לא מתפעל מהעולם. יהודי פועל מתוך שכנוע פנימי בצדקת דרכו. זהו בן מלך, וזהו יהודי.

"מסופר אודות חסיד של רבינו הזקן, שבהיותו בפטרבורג נמנע מענין מסויים בגלל ש'אין זה מתאים' לחסיד של אדמו"ר הזקן" (תורת מנחם חלק מט עמוד 408). דהיינו, זה שהוא היה חסיד של הרבי לא נתן לו להידרדר למקום לא מתאים.

כל יהודי צריך לחיות עם התודעה שהוא בן מלך. לבן מלך מתאים להתנהג רק כמו המלך עצמו.